

Pedagogisch plan

BSO Woezik
Locatie: Suikerbergseweg
2020-2021

Adresgegevens

BSO Suikerbergseweg
Suikerbergseweg 2
6604 AE Wijchen
024-3295220
06- 14740089

'De eerste stap'
Manager: Jozé van den Berg
Assistent manager: Henry van den Berg
T; 024-6414642
E: kantoor-suikerbergseweg@deeerstestap.nl

Kinderopvang 'De eerste stap'

Centraal Kantoor
Laantje 11
6602 AA Wijchen
T: 024 64 88 388
E: info@deeerstestap.nl
W: www.deeerstestap.nl

Voorwoord

Kinderopvang biedt unieke mogelijkheden voor kinderen om zich te ontwikkelen. Het is een aanvulling op de opvoeding door ouders/verzorgers. In dit plan beschrijven we onze manier van omgaan met de kinderen. Het bevat twee delen:

- Een algemeen deel dat geldt voor alle locaties van 'de eerste stap'.
- De pedagogische praktijk van de locatie.

Het is ons kompas waarop we varen in ons dagelijks werk met kinderen. Dit plan is tot stand gekomen in samenwerking met de Centrale Oudercommissie en met de Oudercommissie van de locatie.

We laten je graag kennismaken met onze manier van werken.

Annelies Janssen
Directeur/bestuurder

Jozé van den Berg
Manager BSO Suikerbergseweg

Missie

'De eerste stap' wil bijdragen aan de opvoeding en ontwikkeling van kinderen op een eigentijdse manier zodat ze optimaal toegerust de toekomst tegemoet kunnen treden. We geven kinderen de ruimte en stimuleren hen om zich te ontwikkelen tot zelfstandige, bewuste, creatieve en verantwoordelijke burgers.

Pedagogische Kernwaarden

Onze pedagogische kernwaarden zijn een concrete vertaling van datgene waar we als organisatie voor staan. Zowel in ons pedagogisch plan als in ons dagelijks handelen herken je deze kernwaarden. Ze zijn tijdloos en blijvend.

Plezier

Spelen staat binnen 'de eerste stap' centraal. Spel vraagt creativiteit en zorgt voor plezier:
Het plezier van het onderzoeken en ontdekken van nieuwe dingen, het je eigen maken van nieuwe vaardigheden, het plezier wanneer iets voor de eerste keer lukt.
Spelen met leeftijdsgenootjes in de groep en samen plezier beleven legt een essentiële basis voor later.

Plezier, dat is de kracht van 'de eerste stap'.

Samen

In een groep leer je samen spelen, delen en dat er grenzen zijn. Samen spelen vraagt om samenwerken, communiceren en rekening houden met elkaar.

De verschillende achtergronden van kinderen in de groep maakt kinderopvang tot een rijke en waardevolle omgeving waar veel te ontdekken valt. Kinderen leren van en met elkaar. Iedereen is welkom, iedereen doet mee.
We bereiden kinderen voor op deelname aan de democratische samenleving, we stimuleren zelfstandigheid en verantwoordelijkheidsgevoel.

Samen, dat is de kracht van 'de eerste stap'.

Uniek

Ieder kind is uniek. We hebben oog voor verschillen en zien daarin de kansen en uitdagingen. Wij zien en waarderen verschillen tussen kinderen: jongens en meisjes, lichamelijke verschillen, verschil in ontwikkeling, verschil in interesse, verschil in cultuur. We helpen kinderen te ontdekken wie ze zijn en waar hun talenten liggen. We laten kinderen ervaren dat ze er mogen zijn omdat we weten dat wanneer kinderen zichzelf accepteren, hun talenten tot ontplooiing kunnen komen. Elk in hun eigen tempo en op hun eigen manier.

Wij stimuleren kinderen om zich verantwoordelijk te voelen voor zichzelf. Ieder mag op eigen wijze de toekomst tegemoet.

Uniek, dat is de kracht van 'de eerste stap'.

Veilig

'De eerste stap' is een veilige plek voor kinderen, zowel fysiek als emotioneel. Wij bieden de warmte en geborgenheid die nodig is om zelfvertrouwen te krijgen, want pas wanneer kinderen zich veilig voelen komen ze tot spel en ontwikkeling. Kinderen hoeven bij ons niet bang te zijn om fouten te maken. Wij bieden een veilige omgeving om ook dingen te leren die je niet meteen kunt. Bij ontwikkelen hoort soms ook vallen en opnieuw proberen. Een kind durft alleen te vallen als het weet dat het opgevangen wordt. Wij vangen kinderen op!

Veilig, dat is de kracht van 'de eerste stap'.

Groei

Alles wat aandacht krijgt groeit.

Kinderen die zich veilig en prettig voelen, groeien in alle opzichten. Een kind dat zich sterk voelt kan op ontdekkingstocht gaan en nieuwe ervaringen opdoen. Wij geven kinderen de ruimte om hun talenten te ontdekken en uit te diepen. We stimuleren kinderen om te bewegen, buiten te zijn, actief te zijn. Wij stimuleren het zelf ontdekken en zoeken naar creatieve oplossingen. We bieden uitdagende activiteiten, die voor het kind betekenisvol, leuk en leerzaam zijn.

Wij hebben aandacht voor de groei van ieder kind.

Groei, dat is de kracht van 'de eerste stap'.

Ontwikkelingsgerichte kinderopvang

'de eerste stap' kiest voor ontwikkelingsgerichte kinderopvang waarbij de bovenstaande kernwaarden centraal staan: **Samen** zorgen we voor een **veilige** omgeving waarin kinderen met **plezier** (op) **groeien** en zich ontwikkelen, ieder op zijn of haar **unieke** manier.

Elk kind is in principe geïnteresseerd in zijn omgeving; in mensen, dieren, planten en dingen. Ook is elk kind meestal gericht op interactie met de wereld om zich heen en is onbewust en onwillekeurig nieuwsgierig en geboeid door zelf ontdekken en experimenteren. Welbevinden en zelfvertrouwen zijn daarbij de basisvoorwaarden. Het voeden en koesteren van die eigenschappen is een van de belangrijkste uitgangspunten binnen onze kinderopvang.

Basisdoelen voor kinderopvang

In de Wet Kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen zijn vier basisdoelen opgenomen waaraan de opvoeding van kinderen in de kinderopvang moet voldoen.

Deze doelen zijn:

1. Het bieden van emotionele veiligheid.
2. De ontwikkeling van persoonlijke vaardigheden.
3. De ontwikkeling van sociale vaardigheden.
4. Het overdragen van waarden en normen, 'cultuur'.

Hieronder is er een omschrijving gegeven van elk van de vier pedagogische doelen. Daarbij is aangegeven hoe we deze doelen willen bereiken. De uitvoering, "het hoe", is uiteraard afhankelijk van de leeftijd van het kind, van de ontwikkelingsfase waarin een kind zich bevindt, zijn persoonlijkheid en natuurlijk ook hoe lang een kind al op de BSO is. Een pedagogisch medewerker houdt rekening met al deze facetten in de manier waarop zij de groep en het individuele kind begeleidt én in de activiteiten die worden aangeboden. Bijvoorbeeld bij een jong kind dat nog maar kort op de BSO is wordt er meer aandacht besteed om het kind bekend te maken met het reilen en zeilen op de BSO. Door middel van onderstaande voorbeelden laten we zien hoe we onze aanpak afstemmen op de verschillende ontwikkelingsfasen waarin kinderen op de BSO zich bevinden.

In het algemeen is de leeftijdsgroep op de BSO onder te verdelen in drie ontwikkelingsfasen:

4-6 jarigen: kinderen leren vooral spelend en uitproberend: kijken en imiteren; uitproberen en ontdekken; herhalen en oefenen.

7-9 jarigen: kinderen gaan meer logisch en rationeel denken, begrijpen en onthouden meer en kunnen beter het perspectief van anderen zien.

10-12 jarigen: begin van de lichamelijke puberteit, ze worden impulsiever. Ze kunnen begrijpen dat er twee kanten aan een zaak zitten en kunnen over de toekomst nadenken. Omgang met leeftijdsgenoten is erg belangrijk voor deze leeftijdsgroep.

1. Emotionele veiligheid

Kinderen voelen zich veilig in een vertrouwde omgeving met structuur en voorspelbaarheid van wat er komen gaat. Zeker in een groep kinderen met pedagogisch medewerkers die ze kennen. Een veilige basis, een *thuis* waar kinderen zich ontspannen, plezier hebben en zichzelf zijn, is een voorwaarde voor de ontwikkeling van de andere drie doelen.

Hoe werken we aan die emotionele veiligheid?

De beroepskrachten communiceren met de kinderen

Dit betekent dat de pedagogisch medewerker:

- Ieder kind wordt individueel begroet.
De kinderen uit groep 1 worden iedere dag in de gang van school opgehaald. De pedagogisch medewerkers zijn herkenbaar aan hun groene bodywarmer. De pedagogisch medewerker zegt alle kinderen persoonlijk gedag. De kinderen uit groep 2 en 3 komen zelfstandig naar de BSO. Als ze op de BSO zijn aangekomen worden ook zij persoonlijk gegroet. Tijdens het eet- en drinkmoment aan tafel vraagt de pedagogisch medewerker hoe het op school is gegaan en of iemand iets wilt vertellen.
- Gevoelig is voor de signalen die een kind afgeeft en hierop reageert (ook wel sensitieve responsiviteit genoemd)
*Een jong kind komt stilletjes uit school. De pedagogisch medewerker vraagt het kind wat er aan de hand is. Het kind geeft aan moe te zijn en de pedagogisch medewerker laat het kind even lekker rustig op de bank liggen.
Een kind komt boos uit school omdat zijn tas zoek is. De pedagogisch medewerker bedenkt samen met het kind waar het zou kunnen zijn en gaan samen zoeken.*
- Een vanzelfsprekend en gepast lichamenlijk contact heeft met de kinderen, afgestemd op de leeftijd.
*Als een jong kind verdriet heeft buigt de pedagogisch medewerker door zijn of haar knieën en vraagt wat er is. Als het weer beter gaat geeft ze het kind een aai over de bol en zegt: "Ga maar lekker spelen en als het niet goed gaat kom je maar weer bij mij."
Als een ouder kind verdrietig uit school komt, slaat de pedagogisch medewerker een arm om het kind heen en vraagt of ze een glaasje water zal halen. Samen zitten ze aan tafel en de pedagogisch medewerker is een luisterend oor.*
- Bij jonge kinderen zoveel mogelijk aansluit op bioritme en afspraken met thuis.
Bij de jongste kinderen hebben een aantal ouders aangegeven dat als hun kind uit school komt, het eerst even naar het toilet moet gaan, voordat hij/zij gaat spelen.

De beroepskrachten hebben een vertrouwde relatie met de kinderen

Dit betekent dat de pedagogisch medewerker:

- Laat merken dat hij/zij de kinderen accepteert zoals ze zijn.
- Op een warme, ondersteunende manier individuele aandacht geeft op een ongedwongen manier.
- Zoveel mogelijk vast gekoppeld is aan een groep.
- Op eigen initiatief extra begeleiding en steun biedt aan kwetsbare kinderen.
De pedagogisch medewerker heeft oog voor een kind wat zich minder makkelijk in een groep beweegt en prikkelgevoelig is. Met het kind worden afspraken gemaakt dat als het "lastig" wordt hij/zij naar een van tevoren afgesproken rustig plekje mag gaan. De andere kinderen wordt uitgelegd waarom dit kind dit mag.

Er heerst een ontspannen, open sfeer in de groep

Dit betekent dat de pedagogisch medewerker:

- Een dagschema volgt met herkenbare routines en activiteiten.
- Zich inspant voor een goede sfeer in de groep waarbij er ruimte is voor het tonen van emoties.
- Zich inspant voor het welbevinden van ieder kind, te herkennen aan het ontspannen bezig zijn van de kinderen.
- Evenwicht bewaard tussen structuur en flexibiliteit.

Bij de kinderen bieden we een activiteit aan, we gaan koekjes bakken. De pedagogisch medewerker maakt het deeg in het bijzijn van de kinderen, geeft iedereen een stuk deeg en met vormpjes en rolletjes gaan ze aan de gang. Als ze klaar zijn mogen ze de koekjes zelf op het bakblik leggen en de pedagogisch medewerker doet ze in de oven.

Bij mooi, zomers weer wordt er in een groep spontaan gekozen om het fruitmoment niet op de groep te houden maar buiten te gaan picknicken.

Kinderen hebben vaste beroepskrachten en bekende leeftijdsgenootjes om zich heen

Dit betekent dat we:

- De overgang naar de nieuwe groep begeleiden, voorbereiden en uitgaan van wat kinderen aankunnen.
- Pedagogisch medewerkers vertrouwde gezichten zijn voor de kinderen.
- Continuïteit in groepsritme en groepssamenstelling nastreven.

Als een kind naar een volgende BSO groep gaat proberen wij dit altijd in groepjes te doen. Welke kinderen spelen veel met elkaar. Dit wordt met het kind besproken. Ook ouders worden hiervan op de hoogte gebracht met de datum van doorplaatsing. Omdat groepen samenwerken en kinderen buiten alle kinderen en pedagogisch medewerkers zien, kennen zij de pedagogisch medewerkers al. Het groepsritme is voor alle groepen gelijk.

Er is informatieoverdracht- en uitwisseling tussen ouders en beroepskrachten

Dit betekent dat de pedagogisch medewerker:

- Op eigen initiatief contact zoekt met de ouders bij het brengen/halen.
- Voor een mogelijkheid zorgt dat ouders, zonder dat anderen mee kunnen luisteren, informatie kunnen overdragen.
- Actief informatie overdraagtaan ouders en ouders ook om tips en advies vraagt.

Als een pedagogisch medewerker vragen of zorg heeft over een kind, vraagt zij de ouder om een afspraak in te plannen zodat dit rustig besproken kan worden. Soms kan dit ook telefonisch gebeuren.

2. Ontwikkeling van persoonlijke vaardigheden

Vaardigheden zoals veerkracht, zelfstandigheid, flexibiliteit, creativiteit en zelfvertrouwen zijn persoonskenmerken die een kind in staat stellen om allerlei typen situaties adequaat aan te pakken en zich goed aan te passen aan veranderende omstandigheden. De interactie in de groep met andere kinderen en de pedagogisch medewerkers biedt het kind oefening en ervaring om deze vaardigheden te ontwikkelen.

Hoe werken we aan de ontwikkeling van persoonlijke vaardigheden?

De beroepskrachten ondersteunen en stimuleren de ontwikkeling van (individuele) kinderen

Dit betekent dat de pedagogisch medewerker:

- het aanbod van activiteiten afstemt op de ontwikkelingsbehoefte van de kinderen
- passende steun geeft bij het ontdekken en verrijken van spelmogelijkheden
- de zelfstandigheid van kinderen bevordert
- kennis heeft van de ontwikkelingsfasen van kinderen

We werken nu met vooropgezette activiteitenschema's. Per groep staat er per week een activiteit centraal waarvoor de kinderen kunnen kiezen. Daarnaast is er voor de locatie nog een overkoepelende activiteit waar alle groepen, indien gewenst, aan deel kunnen nemen.

De georganiseerde activiteiten zijn altijd heel verschillend bijvoorbeeld; knutsel en sport/spel en is aangepast op wat kinderen in die leeftijdsgroep kunnen.

Er is wederzijdse interactie tussen beroepskrachten en individuele kinderen

Dit betekent dat de pedagogisch medewerker:

- kinderen passende uitleg, aanwijzingen en sturing geeft waarbij kinderen mee kunnen denken en kunnen kiezen
- met aandacht luistert naar een individueel kind zonder de groep uit het oog te verliezen.
- de situatie voor een kind inzichtelijk maakt
- kinderen ruimte biedt voor zelfsturing en zelfredzaamheid

Kinderen die voor vrij spel kiezen wordt gevraagd wat zij willen gaan doen en wat zij daarvoor nodig hebben. Er is ook voor vrij spel een pedagogisch medewerker beschikbaar die de kinderen kan helpen of ideeën kan inbrengen om het spel op gang te helpen of een extra dimensie kan geven.

Kinderen hebben de mogelijkheid om (leer)ervaringen op te doen dankzij de groep, spel materiaal, activiteiten aanbod en inrichting

Dit betekent dat de pedagogisch medewerker:

- een dagprogramma biedt dat uit vrij spel en gestructureerde activiteiten bestaat en dat de verschillende ontwikkelingsgebieden stimuleert
- gelegenheid biedt tot spel met maatjes en gelijkgestemden in kleine groepjes
- zorgt dat het aanbod van activiteiten passend en betekenisvol is voor de kinderen

Er is een jong kind dat graag wil tekenen en niet mee wil doen aan het activiteitenprogramma van die dag. Het kind wil graag een bos tekenen. De pedagogisch medewerker geeft haar een mandje met bladeren en kastanjes en laat zien hoe je een blad na kunt tekenen .

- iedere dag activiteiten onderneemt voor taalverrijking

Tijdens het fruitmoment is er mogelijkheid voor de kinderen om hun verhaal te vertellen.

3. Ontwikkeling van sociale vaardigheden

Kinderen hebben in principe een aangeboren 'sociale gerichtheid': ze zijn van nature geneigd hun aandacht en gedrag te richten op mensen in hun omgeving. Het begrip 'sociale vaardigheden' omvat een scala aan sociale kennis en vaardigheden, bijvoorbeeld het zich in een ander verplaatsen, communiceren, samenwerken, anderen helpen, conflicten voorkomen en oplossen, het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid. De interactie met leeftijdgenoten, het deel zijn van een groep en het deelnemen aan groepsgebeurtenissen biedt kinderen een leeromgeving voor het opdoen van sociale vaardigheden. De mate waarin sociale vaardigheden bij kinderen verwacht mogen worden is afhankelijk van de ontwikkelingsfase van een kind maar ook van aanleg die bij ieder kind verschillend is. Het geeft kinderen kansen zich te ontwikkelen tot personen die kunnen functioneren in de samenleving.

De beroepskrachten ondersteunen de kinderen in hun onderlinge interactie

Dit betekent dat de pedagogisch medewerker:

- Kinderen stimuleert in het aangaan en onderhouden van contact en samenspel.

- Gerichte activiteiten opzet voor samenspel tussen de kinderen.
- Spannende, verdrietige of blij momenten benut voor het delen van emoties onderling.
- Kinderen stimuleert onderlinge conflicten zelf op te lossen op een verantwoorde wijze passend bij de leeftijd.

De pedagogisch medewerker verwelkomt een nieuw kind in de BSO door tijdens het fruitmoment het kind voor te stellen aan de andere kinderen. Als het kind nog niemand kent omdat het ook nieuw op school is, vraagt de pedagogisch medewerker een ander kind of hij/zij de nieuwkomer wil laten zien waar alles staat en een beetje te zorgen voor het nieuwe kind.

De kinderen zijn deel van de groep

Dit betekent dat de pedagogisch medewerker:

- De kinderen leert om elkaar te accepteren met ieders eigenheid, iedereen is uniek.
- Het initiatief tot samenspel veel bij de kinderen laat en de kinderen met elkaar plezier laat beleven.
- Gesprekken tussen de kinderen onderling aanmoedigt alsmede die tussen de kinderen en zichzelf.
- Zich inzet voor een positieve sfeer, onder andere door zorg voor de inrichting en aankleding van de ruimte.

Er wordt regelmatig met de kinderen gesproken over wat zij graag in de groep zouden zien en hoe de groep eruit moet zien.

4. Overdragen van waarden en normen

Kinderen krijgen binnen de kinderopvang de kans om zich de waarden en normen, de 'cultuur' eigen te maken van de samenleving waarvan zij deel uitmaken. Kinderopvang biedt een bredere samenleving dan het gezin en is daarom van waarde bij de overdracht van normen en waarden. Pedagogisch medewerkers hebben een voorbeeldfunctie. In een groep met kinderen met verschillende achtergronden doen zich als vanzelf leermomenten voor.

Hoe werken we aan de ontwikkeling van normen en waarden?

Afspraken, regels en omgangsvormen zijn herkenbaar aanwezig en worden toegepast

Dit betekent dat de pedagogisch medewerker:

- Uitleg geeft over de afgesproken huisregels en omgangsvormen en handelt hiernaar.
- Woorden geeft aan de dingen die de kinderen zelf ontdekken.
- Respect en waardering toont voor ieder kind en uitsluiting of discriminatie actief tegengaat.
- In gesprek gaat met ouders over de omgangsvormen en huisregels en tips/adviezen van ouders meeneemt.

Bij de kinderen benoemen we iedere dag voor het fruitmoment dat ze hun handen moeten wassen voordat ze aan tafel gaan. Kinderen die dit nog niet hebben gedaan wordt op een rustige manier gevraagd dit alsnog te doen en er wordt uitgelegd waarom de handen gewassen moeten worden.

Adviezen van ouders en school nemen we mee in de omgang met het kind. Bijvoorbeeld, als het voor een kind beter is om eerst even uit te blazen voordat een ruzie uitgepraat wordt, gaan de pedagogisch medewerkers daarin mee.

Bij de oudste kinderen is bekend dat juist de sociale omgangsregels af en toe worden uitgeprobeerd. Het onderzoeken van grenzen hoort bij deze leeftijdsfase. Het is voor deze leeftijdsgroep belangrijk om hen ruimte te boeden voor experiment maar ook helder te begrenzen wat wel en niet sociaal acceptabel is.

Oefenen van gedeelde verantwoordelijkheid en respectvol samenzijn

Dit betekent dat de pedagogisch medewerker:

- Actief zijn in het benoemen en waarderen van verschillen.
- Vragen van kinderen altijd beantwoordt.
- Kinderen stimuleren tot sociale omgang met elkaar, tot elkaar helpen en steunen.
- De kinderen stimuleert in verantwoordelijk gedrag, samen opruimen, zorg voor de materialen.
Als een jong kind tijdens een oudergesprek een vraag stelt zegt de pedagogisch medewerker tegen het kind "Ik ben even in gesprek, ik kom zo bij jou". De pedagogisch medewerker gaat na het gesprek gelijk naar het kind en vraagt wat ze wilde vragen.

Kinderen wordt geleerd om eerst op te ruimen voor ze overgaan op ander spel of naar huis gaan.

Beroepskrachten vervullen een voorbeeldfunctie in spreken en handelen

Dit betekent dat de pedagogisch medewerker:

- Op een respectvolle manier omgaat met kinderen, ouders en collega's.
- Op een vriendelijke en hartelijke manier contact hebben met kinderen en ouders.
- Het contact afstemt op de behoefte van het kind.
- In het bijzijn van kinderen en ouders het goede voorbeeld geeft door een gezonde leefstijl.

De jongste groep kinderen leren we wat respectvol omgaan is door hun het goede voorbeeld te geven. Bijvoorbeeld: als iemand wat van een kind afpakt, niet te gaan slaan, maar te zeggen dat jij er mee aan het spelen was en het terug te vragen.

Als een kind uit school de behoefte heeft om zich even terug te trekken van alle drukte, bijvoorbeeld door op een andere groep op de bank te gaan liggen met een knuffel, laat de pedagogisch medewerker het kind met rust en gaat hier respectvol mee om.

Gebruikte Bronnen:

- Wetgeving: vier pedagogische basisdoelen.
- Wetenschap: NCKO-onderzoek naar de pedagogische kwaliteit in de kinderopvang op basis van structuur- en proceskenmerken.
- Praktijk: pedagogisch kader kindercentra 0-4 / kindercentra 4-13 jaar / samen verschillend-diversiteit. Utrecht, december
- Veldinstrument observatie pedagogische praktijk

Pesten

Om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken vinden wij het van groot belang een veilig pedagogisch klimaat te scheppen waarin pesten als ongewenst en onacceptabel gedrag wordt ervaren. Pedagogisch medewerkers zijn alert op pestgedrag in de algemene zin. De pedagogisch medewerkers nemen duidelijk stelling en actie tegen dit gedrag, ook als het kinderen uit de wijk of school betreft die niet op de BSO zitten. Wanneer pesten, ondanks alle inspanningen, toch optreedt, hanteert de eerste stap het 'pestprotocol' [bijlage 1](#). Bij pestgedrag is er altijd dialoog met kind, ouders en school om zo samen te werken aan een veilig klimaat.

Omgaan met Seksualiteit

Kinderen zijn van nature met seksualiteit bezig en komen heir, ook via de buitenwereld, mee in aanraking. Binnen ons pedagogisch klimaat vinden wij het van belang oog te hebben voor *alle* ontwikkelingsgebieden van kinderen, dus ook de lichamelijke en seksuele ontwikkeling. Wij bieden, uiteraard binnen grenzen, ruimte aan kinderen om in hun eigen tempo hun eigen seksualiteit te ontdekken.

Al bij de geboorte begint de seksuele ontwikkeling van het kind. Het gaat dan nog niet over seksualiteit, maar over knuffelen en nabijheid. Later komen daar de nieuwsgierigheid naar het eigen lichaam en dat van de ander bij, maar ook vriendschap en liefde. De seksuele ontwikkeling van een kind verloopt globaal gezien in vier fases: van 0-4 jaar, 4-6 jaar, 6-9 jaar en van 10-12 jaar.

(Bron: gezondekinderopvang.nl)

Een beschrijving van de Bredeschool de Suikerberg

Een Brede School is een samenwerkingsverband tussen een basisschool en tenminste twee andere partners. Centraal staan de wijk en het kind. Binnen de Brede School de Suikerberg zijn drie partners vertegenwoordigd: basisschool de Paschalis, Kans en Kleur en **de eerste stap**. Doordat school en opvang zich in één gebouw bevinden, zijn de contacten intensiever en kunnen we gezamenlijk beter aansluiten op de ontwikkeling van de kinderen. Voor **de eerste stap** geldt dit naast de BSO ook voor peuteropvang die ook in het gebouw is gehuisvest.

Een beschrijving van BSO de Suikerberg

BSO Suikerberg is gevestigd binnen de nieuwbouw van Bredeschool Suikerberg. Hier hebben we een aantal ruimtes tot onze beschikking. De Bso heeft een eigen ingang aan de zijde van de voetbalvelden. Voor de kinderen worden er allerlei activiteiten georganiseerd in de vrije tijd. Alle kinderen kunnen zich hiervoor inschrijven. Dit kan ook wanneer kinderen bij de BSO zijn.

Groep 1: bevindt zich direct tegenover de ingang van het buitenspeelplein aan de achterkant

Groep 2: bevindt zich in het eerste klaslokaal rechts in de school

Groep 3: bevindt zich in de aula van de school

Naast de groepsruimtes hebben we ook de beschikking over faciliteiten van de school. Deze ruimtes kunnen door alle groepen worden gebruikt. Verder worden deze ruimtes ingezet voor speciale activiteiten.

De keuken (gezamenlijk school en BSO) is voor de kinderen toegankelijk, alle kookactiviteiten zijn altijd onder begeleiding van een pedagogisch medewerker. Dit voor de veiligheid van de kinderen. Uiteraard mogen kinderen ook zelfstandig iets halen of brengen naar de keuken, maar dit is geen ruimte waar kinderen zich zonder begeleiding mogen ophouden.

Inrichting van de groepsruimten

Elke groep beschikt over een gevarieerd spelaanbod. In de kasten heeft het speelgoed een vaste bergplaats en ligt het, uitnodigend, geordend en inzichtelijk opgeruimd. Dit biedt de kinderen houvast om het speelgoed na gebruik zelf weer op te ruimen. De ruimten zijn zo ingericht dat er overzicht is voor de pedagogisch medewerkers. De indeling van de groepsruimten daagt kinderen uit om te spelen. Ook zijn er verschillende hoeken in de groepsruimte. Deze hoeken kunnen een wisselende samenstelling hebben afhankelijk van de wensen van de kinderen en pedagogisch medewerkers, het thema binnen de groep of de samenstelling van de groep.

Buiten

Onze buitenruimte grenst aan de gebouwen en heeft eigen spelmateriaal. Aan de Suikerbergseweg kunnen we ook gebruik maken van (kunstgras) voetbalvelden. Hier kunnen de kinderen voetballen of andere buitenactiviteiten doen. Ook buiten is de ruimte overzichtelijk. Pedagogisch medewerkers gaan altijd mee naar buiten bij de jongere kinderen. Zeker voor de kinderen die net op de BSO zitten is het belangrijk dat de pedagogisch medewerker in de buurt is.

Buiten moeten de kinderen ook rekening houden met elkaar. De pedagogisch medewerkers nemen buiten regelmatig initiatief voor een spel waaraan kinderen van verschillende leeftijden kunnen deelnemen. De buitenspelregels zijn samen met de kinderen opgesteld. Samen spelen vraagt om afspraken wat er wel en niet mag. Om dit ook helder te hebben voor invalkrachten hebben wij de regels op de BSO vastgelegd in huisregels, de huisregels liggen op alle groepen en worden ieder jaar geëvalueerd.

De kinderen van groep 2 en 3 spelen op het plein wat voor de school ligt. De kinderen van groep 3 mogen ook op de voetbalvelden van SC Woezik spelen. Ouders kunnen hiervoor een zelfstandigheidsverklaring tekenen waardoor ze toestemming geven dat het kind alleen buiten mag spelen. Immers, thuis in de straat spelen kinderen ook alleen buiten. Onze ervaring is, dat kinderen goed met deze verantwoordelijkheid kunnen omgaan.

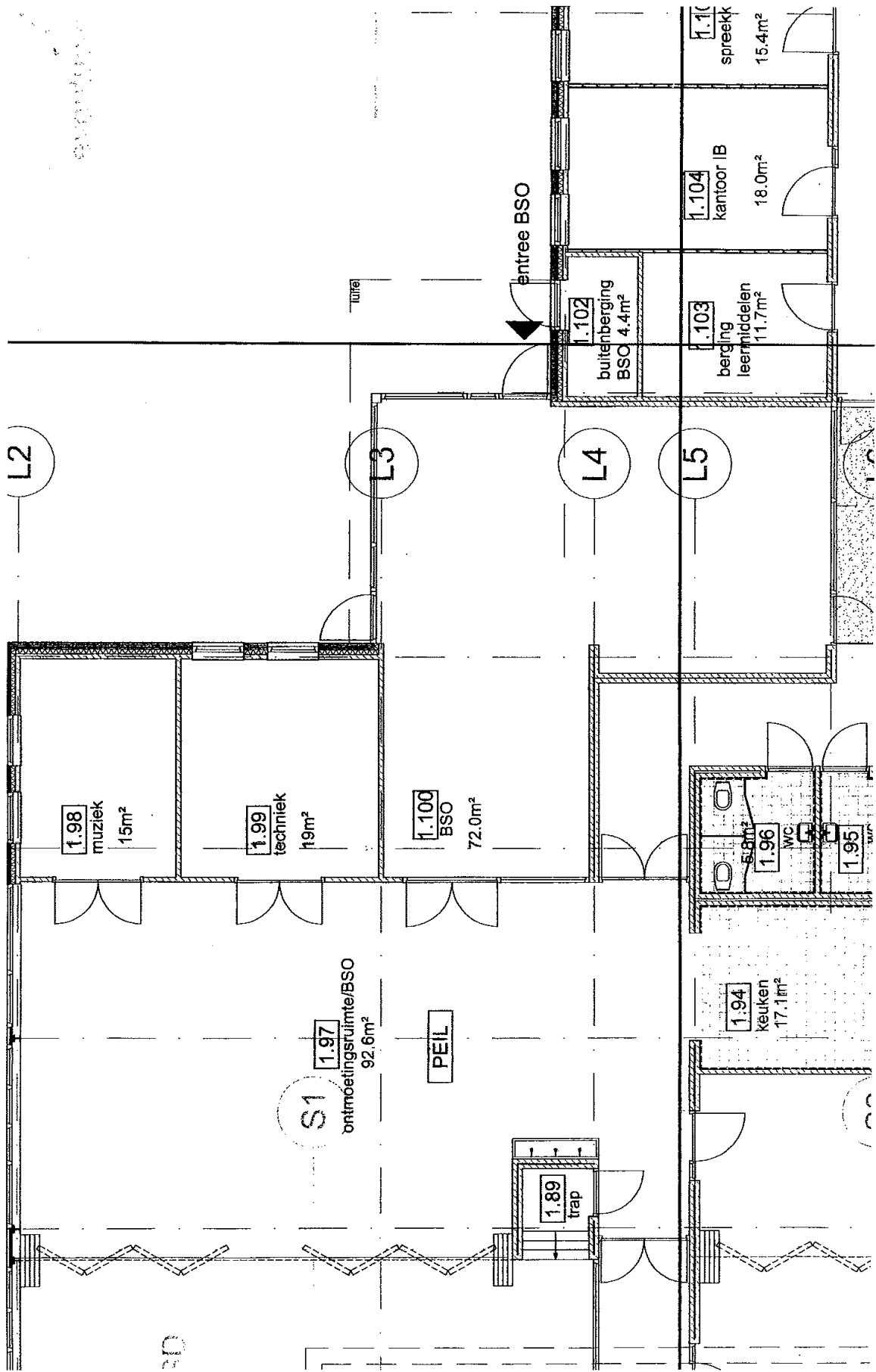
Duo gebruik

Groep 2 is een ruimte die gedeeld wordt met een groep van basisschool Paschalis. Tot 14:00 uur maakt de school gebruik van de ruimte, daarna is het een basisgroep van de BSO. De inrichting van de groep is in nauw overleg tussen de bso en de school tot stand gekomen.

Plattegrond locatie

Wijk - Wijkterrein : W12/21
 Eigen terrein → 91 m²

groep 113

Identiteit en operationele gang van zaken

Scholen

BSO Suikerbergseweg is voor de opvang verbonden aan basisschool de Paschalis. Daarnaast kunnen kinderen die naar het speciaal onderwijs gaan, maar wel uit de wijk komen, gebruik maken van de BSO.

Door de verbondenheid aan basisschool de Paschalis en de plaats in de wijk, kennen de kinderen die de BSO bezoeken elkaar vaak al. Dit maakt het voor de kinderen makkelijk om contact te maken met (nieuwe) vrienden en vriendinnen.

Vreedzame school

BSO Suikerbergseweg is gevestigd in een Bredeschool, die zich een vreedzame school mag noemen. Een vreedzame school is een gemeenschap waarin leerlingen, personeel, ouders en ondersteunend personeel conflicten op een constructieve wijze oplossen en waarin men op een positieve manier met elkaar omgaat. Maar ook een school waar kinderen een stem hebben en waar ze zich verantwoordelijk voelen voor het klimaat op de BSO en de school.

De pedagogisch medewerkers laten de kinderen in eerste instantie samen een oplossing vinden voor een situatie, maar houden uiteraard wel een oogje in het zeil. Als kinderen samen niet tot een oplossing komen helpt de pedagogisch medewerker de kinderen om samen een oplossing te vinden. Door aan te sluiten bij de werkwijze van de Paschalisschool worden de pedagogische milieus 'aan elkaar geknoopt', en wordt het voor de kinderen duidelijk dat er in het gebouw Suikerberg dezelfde verwachtingen worden gehanteerd, en dezelfde regels en afspraken gelden.

Openingstijden

Voorschoolse opvang : schoolweken van 07:30 – 08:30 uur
Naschoolse opvang : schoolweken van 14:00 – 18:00 uur

De kinderen die gebruik maken van de VSO worden opgevangen in groep 3 (de Aula). Van daar uit worden ze naar de klas gebracht of gaan ze zelfstandig naar hun eigen klaslokaal.

Opvang in schoolvakanties : 07:30 - 17:30 of 18:00 uur
Verlengde opvang : 07:00 - 07:30 uur (op aanvraag)
18:00 - 18:30 uur (op aanvraag)

Het brengen van de kinderen in vakanties kan tot uiterlijk 09:30 uur. Het ophalen van de kinderen kan vanaf 16.30 uur. Mocht u uw kind eerder op willen halen, graag van tevoren overleggen met de pedagogisch medewerkers.

Vakantieopvang

In de vakanties is de BSO de gehele dag geopend, dat wil zeggen van 07.30 uur tot 18.00 uur. Als u bijvoorbeeld werkt onder schooltijd, bestaat er een mogelijkheid om op deze dagen vakantieopvang aan te vragen. Informatie hierover is beschikbaar bij afdeling klantcontact, Centraal Kantoor.

Flexibele opvang

Op BSO Suikerbergseweg hebben wij ook flexibele opvang. Dat houdt in dat ouders per week kunnen bepalen op welke dagen opvang nodig is. We hebben een beperkt aantal kindplaatsen voor flexibele opvang op de Suikerbergseweg. Om meer te weten over de voorwaarden waaronder deze opvang plaatsvindt, kunt u ook contact opnemen met afdeling klantcontact op het centraal kantoor.

Werkwijze BSO en maximale opvang

Groepssamenstelling Suikerbergseweg

Locatie Suikerbergseweg is de Buiten Schoolse Opvang voor leerlingen van de Paschalisschool, locatie Suikerberg.

Op de Suikerbergseweg zijn drie groepen buitenschoolse opvang (4-10 jaar), gehuisvest in de Paschalisschool. Op de Suikerbergseweg wordt ook gebruik gemaakt van de velden van voetbalclub Woezik (groep 3).

De groepsruimtes zijn licht en ruim. De drie groepen zijn ingedeeld naar leeftijd.

Er zijn 3 basisgroepen op de Suikerbergseweg. De groepen zijn ingedeeld naar leeftijd. De leeftijdsindeling van de basisgroepen is als volgt:

Groep 1: maximaal 20 kinderen in de leeftijd van 4-5 jaar,

Groep 2: maximaal 20 kinderen in de leeftijd van 6-8 jaar,

Groep 3: maximaal 30 kinderen in de leeftijd van 7-11 jaar.

De 10+ kinderen gaan naar de Tienerbso bij de Veenhof. Zie hiervoor blz 18.

Voor de verhouding tussen het aantal beroepskrachten en het aantal aanwezige kinderen verwijzen we naar <http://1ratio.nl>

Kennismaken en wennen

Wennen aan een nieuwe basisgroep kan in 2 situaties;

1. Wanneer een kind nieuw komt in de opvang.
2. Wanneer een kind van de ene basisgroep doorstroomt naar een nieuwe basisgroep i.v.m de leeftijd.

Wanneer een kind nieuw komt in de opvang vindt er een kennismakingsgesprek plaats met de pedagogisch medewerker (bij voorkeur de mentor) van uw kind van de nieuwe basisgroep. Tijdens dit gesprek wordt er met de ouders besproken of er behoefte is om het betreffende kind te laten wennen. Indien er behoefte is, worden er wenaafspraken gemaakt.

Kinderen die al op de BSO zijn geplaatst, maar doorgaan naar een volgende basisgroep, gaan vooraf kennis maken op deze groep. Naar gelang de behoefte van het kind komt er daarna nog een eetmoment op de nieuwe groep en tot slot komen de ouders het kind ophalen op de nieuwe basisgroep zodat ook zij kennis kunnen maken met de 'nieuwe' pedagogisch medewerkers. De mentor van het kind zal zorgen voor een goede overdracht.

Doorplaatsen

De manager is verantwoordelijk voor het doorplaatsen van kinderen naar een volgende leeftijdsgroep, waarbij de pedagogische kwaliteit uitgangspunt is en er rekening gehouden moet worden met de combinaties van dagdelen die er afgenomen worden. Een en ander is vastgelegd in het plaatsingsbeleid van 'de eerste stap'. We proberen altijd om een aantal kinderen samen door te laten gaan naar de volgende basisgroep. Onze ervaring is dat kinderen dat fijner vinden. Ouders en kinderen worden vantevoren over geïnformeerd over een doorplaatsing.

Mentor

Ieder kind krijgt een mentor. Dit is één van de vaste pedagogisch medewerkers van de groep van het kind. Bij de start van de opvang en bij een doorplaatsing stelt de mentor zich voor als 'mentor' aan het kind en ouders en vertelt wat het mentorschap inhoudt. Mentorschap wordt ook vastgelegd in flexkids, zo is het voor het team duidelijk wie mentor is van welk kind. De mentor volgt de ontwikkeling van uw kind, draagt zorg voor het welbevinden en is aanspreekpunt voor kind en ouders. De mentor zorgt ervoor dat andere medewerkers op de hoogte zijn van afspraken die u met de mentor maakt. Wanneer uw kind wisselt van groep (wanneer ouders bijvoorbeeld kiezen voor andere dagdelen) dan wordt er aandacht besteed aan deze nieuwe situatie en zal er een goede overdracht plaatsvinden aan de mentor van de nieuwe groep. De mentor plant jaarlijks het 10 min gesprek over het welbevinden van het kind om de ontwikkeling van het kind te bespreken. Dit wordt gedaan aan de hand van KIJK! Dit is een instrument voor het in kaart brengen van de ontwikkeling van kinderen.

Extra opvang en ruiltegoed

In de buitenschoolse opvang af van 'de eerste stap', is er de mogelijkheid om ruiltegoed op te bouwen. Als een ouder een opvang dag afmeldt blijven de uren een jaar lang staan om op een ander moment ingezet te kunnen worden.

Ook kunt u opvang aanvragen bij studiedagen van school. De 'spelregels' en soorten opvang zijn te vinden op de website van **de eerste stap**. Hier kunt u ook de aanvraagformulieren voor extra opvang vinden. Extra opvang is vaak incidenteel en regelen we het liefst in de eigen groep van het kind. Mocht er op de gewenste dag geen plaats zijn in de eigen groep, dan kan uw kind deze dag in een andere groep geplaatst worden, mits de groeps grootte dit toelaat en uiteraard op uw verzoek en in overleg met u en de pedagogisch medewerker(s).

Samenvoegen

Bij een lage bezetting, bijvoorbeeld voorschools, op woensdag en vrijdag, tijdens studiedagen of in de schoolvakanties voegen we groepen samen.

Bij samenvoegen fungeert de ruimte van groep 3 als centraal opvangpunt. Groepsruimte 2 ligt centraal op de BSO locatie en leent zich qua spelmateriaal het best voor alle leeftijden. Uiteraard wordt er, indien wenselijk, ook speelgoed van de andere groep gehaald. Zijn er meer dan 20 kinderen aanwezig, spelen de kinderen in twee groepsruimten, te weten groep 2 en 3.

Tijdens de VSO (voorschoolse opvang) bij bso Suikerberg worden de kinderen 's morgens in één groep opgevangen, dan zijn er maximaal 20 kinderen in de leeftijd van 4-12 jaar aanwezig. Ouders hebben hiervoor een toestemmingsverklaring getekend.

Zelfstandigheid

'De eerste stap' wil in de BSO een opvang creëren die in grote mate aansluit bij de thuissituatie van uw kind. Daarnaast willen we graag bijdragen aan het vergroten van de zelfstandigheid van kinderen. In een zelfstandigheidsverklaring (vanaf groep 2) leggen we in samenspraak vast wat uw kind wel en niet zonder begeleiding van 'de eerste stap' mag ondernemen. De afspraken worden in bijzijn van u, uw kind en de pedagogisch medewerkers opgesteld, besproken en ook door uw kind mede ondertekend.

Uw kind dient zich te houden aan de gemaakte afspraken die met u en de pedagogisch medewerker zijn gemaakt; bijvoorbeeld niet weggaan van het terrein zonder je af te melden en even zeggen als je er weer bent. Als dit niet het geval is geweest of juist heel goed is gegaan, zal de pedagogisch medewerker dit in de overdracht met u en uw kind bespreken.

Kinderen naar school brengen

Na het opruimen trekken de kinderen zelf de jassen aan. Kinderen zonder zelfstandigheidsverklaring gaan onder begeleiding van de pedagogisch medewerkers naar de klassen en de andere kinderen gaan zelfstandig naar de klassen. De pedagogisch medewerker zorgt voor de overdracht met de leerkrachten. Ouders blijven verantwoordelijk voor de informatie naar de leerkracht van de school.

De pedagogisch medewerkers lopen de klassen na of alle kinderen met een zelfstandigheidsverklaring in de klas zijn aangekomen.

Ophalen van de kinderen uit school

De kinderen uit de groepen 1 en 2 worden door de PM opgehaald uit de klas. De kinderen uit de groepen 3 t/m 8 (basisschool de Paschalis) komen zelfstandig vanuit school naar de BSO.

Overdracht

Op haal- en brengmomenten is er een overdracht tussen pedagogisch medewerker en ouder. Hier wordt kort verteld wat het kind gedaan heeft op de BSO. Vaak betreft de pedagogisch medewerker het kind ook bij dit moment door het uit te nodigen zelf iets te vertellen.

Ouderportaal

Sinds mei 2017 werkt de eerste stap met Flexkids. Ouders ontvangen o.a. nieuwsbrieven en activiteitenbrieven via dit portaal. Flexkids biedt ouders en medewerkers interactie en beschikbaarheid van gegevens. Centraal Kantoor en groepen beschikken over dezelfde, actuele informatie en ouders kunnen zelf wijzigingen doorvoeren.

Afmelden BSO

Mocht uw kind niet naar de BSO komen, dan graag uw kind afmelden via het ouderportaal. Afmelden met opbouw van het ruiltegoed moet minimaal één dag van tevoren vóór 12.00 uur. De spelregels van het afmelden, opbouw van ruiltegoed en inzetten van incidentele opvang vindt u op de website van de eerste stap.

Beschrijving van de verschillende momenten van de dag

Verjaardag vieren

Omdat de kinderen ook hun verjaardag al vieren op school en eventuele andere clubjes/verenigingen, is er in samenspraak met de Oudercommissie besloten voor de verjaardag van de kinderen niet meer te trakteren op de BSO. Neemt niet weg dat als de jarige op zijn of haar echte verjaardag op de BSO is, de jarige die dag ook in het zonnetje wordt gezet, het fruit mag rond delen en er natuurlijk gezongen wordt.

Computergebruik etc., game en TV gebruik

Op BSO Suikerberg hebben we één televisie voor alle groepen. Deze staat in groep 3. De televisie wordt zeker niet dagelijks gebruikt. De televisie wordt bijvoorbeeld gebruikt om in de vakantie een kinderfilm te kijken. Dit is om een rustmoment in te lassen op de dag. De televisie staat eigenlijk nooit langer dan 1,5 uur (lengte van een film) aan. Tevens staat er tijdelijk een X-Box op groep 3. Voor deze spelcomputer gelden dezelfde regels en afspraken als voor de televisie.

Mobiele telefoons, Ipads en een andere vormen van spelcomputers zijn niet toegestaan op de BSO. Indien deze toch worden meegenomen is dat op eigen risico, ze blijven echter in de schooltas.

Gymzaal basisschool de Paschalis

Op dinsdagmiddag in de reguliere schoolweken en in de vakantieweken mag de BSO gebruik maken van de gymzaal van school. Regelmatig worden hier sport- en spelactiviteiten georganiseerd door de pedagogisch medewerkers.

Uitstapjes

Wij gaan er graag op uit met de kinderen. Dat kan variëren van de speeltuin in de buurt, tot een groter uitstapje naar bijvoorbeeld de Blije Dries. 'De eerste stap' heeft richtlijnen opgesteld voor deze uitstapjes welke binnen onze organisatie jaarlijks worden geëvalueerd. In deze richtlijnen zijn zaken opgenomen als: Hoe groot de groep kinderen is en wat er meegenomen moet worden. We zorgen ervoor dat er tijdens een uitstapje altijd een vaste/bekende pedagogisch medewerker meegaat. Op de locatie laten wij altijd een telefoonnummer achter, zodat u contact met ons kunt opnemen voor het geval wij bijvoorbeeld nog niet terug zijn als u de kinderen komt halen. Als wij de locatie verlaten, zorgen wij dat op centraal kantoor bekend is op welke wijze wij telefonisch bereikbaar zijn. Ter herkenbaarheid van medewerkers en kinderen, dragen de medewerkers tijdens uitstapjes 'de eerste stap' bodywarmer, c.q. T-shirt.

Vervoer

'De eerste stap' houdt zich aan de wettelijke regels betreffende het vervoer van kinderen en heeft daarnaast ook haar eigen protocollen waarin beschreven staat hoe de kinderen zo veilig mogelijk vervoerd dienen te worden.

Eten en drinken

Voeding in het algemeen

Wij zorgen voor verantwoorde voeding gedurende de dag. Daarbij hanteren wij een beleid waarbij toegevoegde suikers en vetten in voeding zoveel mogelijk vermeden worden. In het protocol voedsel hebben wij opgenomen welke voedingsmiddelen dagelijks zijn toegestaan en welke voedingsmiddelen bij uitzondering, zoals iets extra 's tijdens de vakanties. Uiteraard houden wij ook rekening met allergieën bij kinderen. In overleg met de ouders bekijken de pedagogisch medewerkers of dat ouders de betreffende producten zelf mee brengen of dat het door 'de eerste stap' wordt ingekocht. Ook is dit afhankelijk van de mate van allergie.

Tafelmomenten

Tijdens de momenten aan tafel wordt er een sfeer van rust en saamhorigheid gecreëerd. De pedagogisch medewerker praat met de kinderen en de kinderen praten met elkaar. Alle kinderen krijgen de ruimte om iets te vertellen. Daarbij is het belangrijk dat de pedagogisch medewerker een actieve luisterhouding aanneemt.

- De pedagogisch medewerker zorgt voor duidelijke regels over wat wel en niet mag. Dit is nodig om het samenzijn voor alle kinderen in de groep plezierig te laten verlopen.
- De pedagogisch medewerker zorgt voor structuur tijdens het eten en drinken.
- De pedagogisch medewerker laat door voorbeeldgedrag en in gesprekken zien wat de waarden en normen zijn, zoals op je beurt wachten, niet door elkaar heen praten, elkaar bij naam aanspreken en niet van je stoel af.

Dagritme op de BSO

In dit hoofdstuk is een beschrijving gegeven van het dagritme van de BSO. Het dagritme is opgesteld als basis voor de pedagogisch medewerkers. Hier wordt wel flexibel mee omgegaan. Bijvoorbeeld bij uitstapjes in de vakanties of als het spel van de kinderen hier om vraagt.

Voorschoolse opvang

Tijd	Globale tijdsduur	Activiteit
07.30	45 minuten	ontvangst kinderen vrije, geleide en begeleide activiteiten
08.15	5 minuten	opruimen toiletgang en handen wassen jassen aan en schooltassen mee;
08.20	10 minuten	De jongste kinderen zonder zelfstandigheidsverklaring worden naar de klassen gebracht. De andere kinderen mogen zelf naar hun klas lopen. Daarna kijkt de pedagogisch medewerker of alle kinderen in hun klas zitten.

Naschoolse opvang korte middag

Tijd	Globale tijdsduur	Activiteit
14.00	15 minuten	De kinderen uit groep 1 en 2 worden door de pedagogisch medewerkers van school gehaald. De andere kinderen lopen zelfstandig naar de groep.
14.15	15 minuten	Ontvangst van de kinderen op de groep. Gelegenheid om even verhaal te doen bij de pedagogisch medewerker of andere kinderen te begroeten en tot vrij spel binnen of buiten.
14.30	30 minuten	Toiletgang en handen wassen Aan tafel, fruit/groente en drinken Bespreken van de geplande activiteiten en kinderen laten kiezen waar ze aan mee willen doen of liever vrij spel willen.
15.00- 15.15	90 minuten	Georganiseerde activiteiten.
16.30	30 minuten	Toiletgang en handen wassen Aan tafel, drinken en een cracker, koekje of peperkoek
17.00	30/60 minuten	Opruimen van speelgoed, knutselmateriaal, etc. opruimen en naar binnen brengen van buitenspel materiaal; Vrije activiteit
17:30/ 18:00		Overdracht aan ouders die de kinderen komen ophalen

Opvang hele dag

Tijd	Globale tijdsduur	Activiteit
07.30	150 minuten	Ontvangst van de kinderen in groep 3 en vrije activiteit. Vanaf 8.30 uur naar eigen groep Vrije activiteit
10.00	30 minuten	Toiletgang en handen wassen Aan tafel, fruit eten en drinken Gezellig bij kletsen en introductie van de geplande activiteiten.
10.30	90 minuten	Activiteiten, buitenspel Eventueel een uitstapje
12.00	30 minuten	Opruimen Toiletgang en handen wassen Lunch met brood, melk en soms iets lekkers (tosti, knakworstje) erbij.
12.30	30 minuten	Opruimen Vrije activiteit binnen of buiten.
13.00	90 minuten	Activiteiten, buitenspel Eventueel een uitstapje
14.30	30 minuten	Toiletgang en handen wassen Aan tafel, fruit en drinken
15.00	90 minuten	Vrije of geleide activiteit binnen of buiten
16.30	30 minuten	Toiletgang en handen wassen Aan tafel, drinken en een cracker, koekje of peperkoek
17.00		Opruimen en eventueel naar binnen Vrije activiteit
18.00		Overdracht aan ouders die de kinderen komen ophalen

Ontwikkelingsgerichte activiteiten

Activiteiten

Op BSO Suikerberg vinden er dagelijks activiteiten plaats. Deze activiteiten zijn uitdagend en sluiten aan op de ontwikkeling van het kind. De activiteiten worden door de pedagogisch medewerkers bedacht en uitgevoerd. In de voorbereiding worden ook de kinderen betrokken. Kinderen zijn vrij om deel te nemen, maar worden hierin wel gestimuleerd.

Ontwikkelingsgebieden die aan bod komen zijn:

Creatief
Sportief
Cultureel
Culinair
Natuur

DOEN!

DOEN is een werkgroep die zich bezig houdt met het bedenken en organiseren van de activiteiten in de schoolvakanties.

Van alle locaties is er een pedagogisch medewerker afgevaardigd in het DOEN overleg.

Gezamenlijk wordt een overkoepelend vakantieprogramma bedacht. Dit vakantieprogramma heeft iedere vakantie een ander thema. Door middel van een activiteiten keuzemenu kunnen de verschillende locaties activiteiten kiezen.

Deze activiteiten worden bedacht en voorbereid in 5 "pijlers": Cultuur, Culinair, Creatief, Sportief en Natuur. Zij sluiten aan bij de verschillende leeftijdsgroepen en de belevingswereld van de kinderen. Dit kunnen activiteiten op de eigen locatie zijn maar ook activiteiten die op een andere locatie gegeven worden of uitstapjes buiten de locatie.

De gekozen activiteiten worden geïntegreerd in het activiteitenmenu van de locatie.

Elke locatie informeert de ouders vooraf welke activiteiten in de vakantie aangeboden worden en welke uitstapjes gepland staan.

Tienerbso

De eerste stap heeft twee Tiener BSO locaties. Tiener BSO Veenhof is gehuisvest op de Veenhof 1712 en Tiener BSO Huissteden, gehuisvest op Huissteden 1401, Wijchen.

Naschools en tijdens schoolvakanties en schoolvrije dagen wordt er voor kinderen van groep 7 & 8 op de Tiener BSO's een leeftijdsgericht en uitdagend activiteitenprogramma aangeboden. Kinderen van basisschool de Trinoom, de Viersprong, de Speelhoeve, Rocalli, St. Jozef, St. Anthonius, de Bolster en het Zuiderpad maken gebruik van Tiener BSO Huissteden. Kinderen van basisschool de Buizerd, de Paulusschool, de Bolster en de Paschalisschool maken gebruik van Tiener BSO Veenhof.

De Tiener BSO is elke schooldag geopend van 14:00-18:00 uur. Tijdens vakanties en schoolvrije dagen zijn we van 7:30-18:00 uur geopend. Verlengde opvang is ook mogelijk. Dit regelt u via klantcontact door middel van een uitbreiding van uw contract. Uit praktisch oogpunt heeft de Tiener BSO op schooldagen geen voorschoolse openstelling. De voorschoolse opvang blijft tijdens schooldagen op de BSO locatie van de school van het kind.

Kinderen die na de zomervakantie naar basisschool groep 7 gaan starten half juni op de Tiener BSO. Door op dit tijdstip over te gaan naar de Tiener BSO is het kind tijdens de schoolvakantie, wanneer veel zaken toch net iets anders verlopen, al helemaal gewend en tevens bekend bij de pedagogisch medewerkers van de Tiener BSO. De eerste twee weken gedurende de maand, dins- en donderdag gaat de vaste pedagogisch medewerker van het kind mee naar de Tiener BSO. Op deze manier vindt er een soepele overgang van de ene naar de andere BSO plaats.

Kinderen fietsen naar de Tiener BSO. Wij zijn er op gericht om kinderen zo snel mogelijk op een verantwoorde manier zelfstandig naar de Tiener BSO te laten fietsen. Hiervoor gebruiken wij de zelfstandigheidsverklaring. Uiteraard gaat dit in overleg met de ouders. Om kinderen zoveel mogelijk te ondersteunen in het veilig deelnemen aan het verkeer bieden wij, in samenwerking met Veilig Verkeer Nederland, een verkeersprogramma aan. In deze les wordt aandacht geschonken aan veilig deelnemen aan het verkeer door o.a. de fietsroute van de kinderen meerdere keren te fietsen en verkeerssituaties te bespreken. Is een kind nog niet zelfstandig genoeg om alleen te fietsen dan wordt het kind hierin begeleidt door een pedagogisch medewerker van de Tiener BSO. Deze kinderen worden op een afgesproken plaats bij de basisschool opgehaald en om 17.15 uur weer terug gebracht naar deze verzamelplaats. Vanaf deze verzamelplaats kan het kind dan zelfstandig naar huis fietsen of opgehaald worden door de ouder. Voor de kinderen die op de Bolster zitten geldt de afspraak die met de ouder/verzorger is gemaakt.

In de schoolvakanties verwachten we dat alle tieners op de fiets rechtstreeks van huis naar de Tiener BSO komen, of door ouders worden gebracht en gehaald. Voor verder informatie: zie pedagogisch plan Tiener BSO Veenhof.

Zwemles op de BSO

Bij 'de eerste stap' bestaat een mogelijkheid om uw kind tijdens BSO-tijd naar zwemles te laten gaan. Kinderen worden bij de BSO opgehaald en naar zwembad de Meerval gebracht door een vaste pedagogisch medewerker van 'de eerste stap'. Kinderen moeten dus op de dag van zwemles hun zwemspullen en zwemkaart meebrengen. In het zwembad is er een gereserveerde kleedruimte. Kleedruimte 4 is voor de kinderen van 'de eerste stap'. Voor en na het zwemmen worden de kinderen begeleid door een pedagogisch medewerker van 'de eerste stap'. Zij/hij draagt de zorg van de kinderen over aan het zwembad wanneer de zwemles begint. Na de zwemles kunnen de kinderen samen met de pedagogisch medewerker even uitrusten en wat drinken, dit doen ze in een eigen ruimte gereserveerd voor en door 'de eerste stap'. De zwemles duurt tot 17.30 uur of tot 18.30 uur.

De pedagogisch medewerker van 'de eerste stap' is tot 18.00 uur aanwezig in het zwembad. Bij de zwemles tot 18.30 uur nemen de ouders het na het zwemmen zelf over van het zwembadpersoneel. Het aantal pedagogisch medewerkers dat mee gaat is afhankelijk van het aantal deelnemers. Wanneer er maar één pedagogisch medewerker aanwezig is helpt er een medewerker van het zwembad mee.

Beroepskrachten

Personele bezetting op de groep

BSO Suikerbergseweg bestaat uit een vast team van pedagogisch medewerkers. Via een digitale nieuwsbrief wordt u op de hoogte gehouden van eventuele wisselingen van medewerkers.

Invalkracht

Uiteraard hebben de pedagogisch medewerkers ook vakantie of kunnen zij afwezig zijn door ziekte. Hiervoor maken wij gebruik van invalkrachten. Invalkrachten zijn pedagogisch medewerkers die binnen 'de eerste stap' werken en bekend zijn met de algemene werkwijze van 'de eerste stap'. Om continuïteit te waarborgen streven we naar de inzet van invalkrachten die bekend zijn op de locatie.

Pauzetijden en afwijking van het beroepskracht-kindratio (BKR)

Dagelijks mag je op sommige momenten afwijken van het aantal pedagogisch medewerkers dat aanwezig is op de groep. Dit heet: "afwijken van de beroepskracht-kind-ratio". In de buitenschoolse opvang mag dat op schooldagen maximaal 0,5 uur per dag en in schoolvakanties maximaal 3 uur op een dag.

Er is pas een afwijking van de BKR wanneer het daadwerkelijk aantal kinderen dat aanwezig is afwijkt van het aantal PM. Je mag maximaal 50% afwijken van de BKR en naar boven afronden. Bij afwijking van de BKR met 3 PM op de groep blijven er altijd 2 over. De regels die we daarvoor binnen de buitenschoolse opvang hanteren zijn:

Hele dag BSO

Afwijking start van de dag 8:00-8:30 uur

Pauzetijd: de pauze is tussen de middag tussen 12:30 uur en 14:00 uur. Voor de BSO kiezen we voor een half uur pauze. Dit omdat je bij de BSO ook in pauzetijd alle kinderen op de groep hebt wat anders is in de KDO waar veel kinderen slapen. Afwijking eind van de dag 17:00-18:00 uur.

Voor afwijken van de beroepskracht-kindratio hanteren wij de 3 uren regeling.

Aan het begin en aan het einde van de dag wijken wij niet af van de beroepskracht-kindratio wanneer dit betekent dat er één pedagogisch medewerker wordt ingeroosterd. Dit omdat we er niet altijd vanuit kunnen gaan dat er een andere volwassene in het gebouw aanwezig is. Indien er op die momenten van de dag twee of meer pedagogisch medewerkers zijn ingeroosterd kan het wel voorkomen dat wij afwijken.

Tijdens de pauze op schoolvrije dagen kan het voorkomen dat we afwijken van de beroepskracht-kindratio. Als er tijdens de pauzetijd één pedagogisch medewerker de pauze opvangt, en er geen andere volwassene in het gebouw is gedurende deze afwijking van de beroepskracht-kindratio, zal de pedagogisch medewerker die pauze heeft de pauze in het gebouw doorbrengen. Op deze manier zijn er altijd twee medewerkers in het gebouw aanwezig.

BSO in schoolweken

In de schoolweken mag de afwijking van de BKR een half uur zijn. Afgeweken wordt aan het eind van de dag van 17:00-17:30 uur.

Achterwachting

Op de locatie is altijd één BHV-er (Bedrijfs Hulp Verlener) aanwezig. Als het kind aantal tien kinderen of minder is, mag een BHV-er alleen op locatie zijn, mits er ondersteuning is georganiseerd.

De BHV-er:

-Moet indien noodzakelijk telefonisch beroep kunnen doen op manager of assistent manager.

-Moet telefonisch beroep kunnen op een achterwacht binnen de organisatie in Wijchen; in geval van een calamiteit zal er binnen 15 minuten een collega op de locatie aanwezig zijn. Dit kan een collega van een andere locatie zijn of een medewerker van Centraal Kantoor. Bij de pedagogisch medewerkers is bekend wie en wanneer achterwacht is. Ook is dit terug te vinden in het calamiteitenplan op de groepen.

Ondersteuning door andere volwassenen

De pedagogisch medewerkers worden ondersteund door een team, dat niet altijd direct zichtbaar is, maar zeker wel ondersteuning biedt daar waar nodig is.

In de groeps- en teamoverleggen wordt de dagelijkse praktijk besproken. In de groepsoverleggen wordt o.a. het welbevinden van kinderen en de samenwerking besproken. Daar waar meer ondersteuning nodig is, en dat kan voor de pedagogisch medewerker of voor kind en ouders nodig zijn, kan de manager de opleidingsfunctionaris en de zorgcoördinator inzetten. De opleidingsfunctionaris kan een pedagogisch medewerker coachen (coach on the job) en verzorgt trainingen. De trainingen sluiten aan op de werkwijze van de kinderopvang en op de behoeften van de pedagogisch medewerkers. De zorgcoördinator kijkt mee zodra er meer ondersteuningsbehoefte voor het kind en/of de gezinssituatie nodig is dan geboden kan worden op de groepen.

De assistent managers zorgen voor de kindplanningen en personeelsplanning. Daarnaast bieden zij pedagogisch medewerkers ondersteuning en zijn een vraagbaak voor praktische vragen en wensen van ouders. Een aantal pedagogisch medewerkers zijn opgeleid tot BHV-ers (bedrijfshulpverleners). Jaarlijks is er een theoretische bijeenkomst en een praktische training. Op deze wijze zijn de BHV-ers goed op de hoogte hoe te handelen bij calamiteiten.

Op het einde van de dag is het mogelijk dat er een huishoudelijke medewerker Asito op locatie aanwezig is. Zij zorgen voor de dagelijkse hygiëne van de toiletten en andere ruimten.

Ondersteuning bij de ontwikkeling van (zorg)kinderen

Kinderopvang heeft een belangrijke rol bij een goede begeleiding van kinderen. Binnen de opvang hebben we een goed zicht op het welbevinden van kinderen. Bij het overgrote deel van de kinderen verloopt de ontwikkeling vloeiend en als vanzelf. Bij een klein deel van de kinderen zijn er kortere of langere tijd zorgen. Kinderen kunnen dit op allerlei vaak subtiele, manieren laten zien: in hun gedrag of uiterlijk, in de omgang met andere kinderen, volwassenen of hun ouders. Pedagogisch medewerkers kunnen ouders adviseren en ondersteunen, de (zorg)kinderen goed in beeld houden en op tijd aan de bel trekken. Wij zijn deskundige medeopvoeders en leveren daarmee een belangrijke bijdrage aan het welzijn van deze kinderen.

Binnen kinderopvang 'de eerste stap' is het duidelijk met wie pedagogisch medewerkers hun twijfels en zorgen kunnen bespreken: met de manager of met de zorgcoördinator. Ze zijn op de hoogte van de zorgstructuur. Ze weten wie er, indien nodig, vervolgstappen zet en wie contact met de ketenpartners (instellingen of organisaties binnen het zorgnetwerk voor kinderen) opneemt. Er wordt een plan van aanpak ingevuld, zodat de aanpak en de evt. vervolgstappen voor alle betrokkenen inzichtelijk worden.

Bij al deze stappen worden ouders uiteraard betrokken.

Zorgcoördinator

Binnen 'de eerste stap' coördineert de zorgcoördinator de zorg binnen de opvang. Daarnaast geeft de zorgcoördinator advies aan managers en pedagogisch medewerkers met betrekking tot ontwikkeling van kinderen, legt contact met externe instellingen en wisselt informatie uit.

Ketenpartners Wijchen

'De eerste stap' heeft een nauwe samenwerking met de ketenpartners.

Er is een goede samenwerking met het Sociale Wijkteam Wijchen en met de Jeugdgezondheidszorg. Met de scholen van Kans en Kleur is er een doorgaande lijn. Zowel de school en de BSO ontvangen het volgsysteem Kijk! Als een kind met meer zorgbehoefte naar de basisschool gaat, zal school en de BSO mondeling geïnformeerd worden, zodat het kind een goede start kan maken binnen het onderwijs/BSO. Belangrijk is, om alle partijen rondom het kind te betrekken bij de zorg. Daardoor ontstaat er een compleet beeld en kan er een eenduidige aanpak gerealiseerd worden.

Kindvolgsysteem KIJK!

Een belangrijke taak van de PM-er is om het kind te stimuleren in het ontwikkelen. Om na te gaan of dat doel wordt bereikt én om te bepalen wat het kind nodig heeft om verder te komen heeft de pedagogisch

medewerker zicht nodig op de totale ontwikkeling van het kind om het aanbod beter te maken. Voor de bso kinderen van 4-12 jaar gebruiken we het instrument KIIK! op Sociale Competentie ontwikkeling. Hiermee worden de sociaal-emotionele ontwikkeling van de bso kinderen in kaart gebracht.

KIIK! is een hulpmiddel bij het voeren van gesprekken over de ontwikkeling van een kind (met ouders, met collega's, met externen) en als uitgangspunt om eventueel indien nodig verdere stappen te zetten.

Kinderen met zorg binnen de BSO

Bij zorgvragen rondom het kind wordt er bekeken of school ook een hulpvraag heeft. Het streven is dan om alle betrokkenen in een gezamenlijk overleg te betrekken.

Is er alleen een zorgvraag binnen de BSO, gaat de mentor van het kind in samenspraak met de manager en/of zorg coördinator, samen met de ouders kijken hoe de juiste ondersteuning voor het kind te bieden.

De schoolmaatschappelijk werker is verbonden aan het Sociaal wijkteam. Zij bieden ondersteuning voor het kind in de BSO en/of school. Zo kunnen zij ook ondersteuning bieden in de thuissituatie.

Het streven is om ook voor zorgkinderen een plek binnen de reguliere opvang te realiseren met aanvullende hulp waar nodig. Toch zal niet ieder kind zich binnen de reguliere kinderopvang goed kunnen ontwikkelen en heeft het meer specialistische opvang nodig. 'De eerste stap' spant zich in om samen met ouders en ketenpartners een plek te vinden waar het kind wél op zijn plaats is.

Deskundige medewerkers

Beroepskwalificaties

Alle medewerkers van 'de eerste stap', vast dan wel inval, beschikken over een, voor de werkzaamheden, passende beroepskwalificatie conform de CAO kinderopvang.

Ook hebben alle medewerkers, stagiaires en vrijwilligers die bij 'de eerste stap' werken een VOG (verklaring omtrent gedrag) .

Om de medewerkers mogelijkheden te bieden om zichzelf verder te ontwikkelen bieden wij diverse trainingen aan. Jaarlijks stellen we een opleidingsplan samen waarin alle verplichte en vrijwillige trainingen zijn opgenomen.

Vroegsignalering

Wij hebben als kinderopvangorganisatie een grote verantwoordelijkheid op het gebied van signaleren van zorgen om het kind en/of de opvoedingssituatie. Van beroepskrachten wordt verwacht dat zij signalen herkennen en daar een adequaat gevolg aan kunnen geven. In de groepsoverleggen worden deze signalen gedeeld met de manager en de eerste te nemen stappen afgesproken, o.a. het inschakelen van de zorgcoördinator. Middels een training vroegsignalering worden medewerkers getraind in het observeren en signaleren van zorg bij kinderen, het invullen van een plan van aanpak en het voeren van oudergesprekken. Daarnaast wordt de meldcode kindermishandeling behandeld, hierbij komt aan de orde; hoe te handelen bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling in de thuissituatie of binnen de opvang en bij grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling.

Gordon training

In de Gordon training leren de pedagogisch medewerkers de Gordon-methode toe te passen en op een effectieve manier te communiceren met kinderen.

De Gordonmethode gaat uit van gelijkwaardigheid in relaties, zodat iedereen zichzelf kan zijn en zijn verantwoordelijkheid neemt, rekening houdend met de ander. Het systeem benadrukt de effectieve communicatie en oplossingsgerichte conflicthantering. Het 'win-win-principe' staat centraal. Het succes van Thomas Gordon volgt vooral uit zijn vermogen om de opvoedtheorie op een concrete, praktische manier te vertalen.

Uitgangspunten:

- Goed luisteren naar het kind dat je hem/haar ook echt begrijpt.
- Praten op een manier die een kind kan begrijpen.
- Conflicten oplossen op een manier dat niemand verliest.
- Zodanig afspraken maken dat iedereen zich eraan houdt.
- Constructief omgaan met verschillen in waarden.

Resultaten:

- Kinderen krijgen meer zelfvertrouwen.
- Kinderen hebben meer begrip voor elkaar.
- Er heerst een betere sfeer.
- Er zijn minder conflicten.

- Als er conflicten zijn, dan kunnen ze die beter oplossen.
- Kinderen krijgen meer verantwoordelijkheidsgevoel.
- Kinderen hebben positievere gevoelens.

Knap lastig

In de training 'Knap lastig!' krijgen pedagogisch medewerkers handreikingen om alle kinderen in de BSO een veilige en uitdagende omgeving te bieden, ook de kinderen die in een groep als 'knap lastig' worden ervaren.

Pedagogisch beleidsmedewerkers

Vanaf 1 januari 2019 is er de wettelijk verplichte inzet van een pedagogisch beleidsmedewerker.

Pedagogisch beleidsmedewerkers dragen bij aan de kwaliteit van de opvang en hebben twee belangrijke taken. Ze houden zich enerzijds bezig met de ontwikkeling en invoering van het pedagogisch beleid. Anderzijds coachen ze pedagogisch medewerkers bij hun werkzaamheden. Het onderdeel gericht op het pedagogisch beleid is 50 uur op jaarbasis per kindercentrum en voor het onderdeel coaching is dit 10 uur per fte pedagogisch medewerker (inclusief flexibele krachten), eveneens op jaarbasis.

Hieronder staat hoe deze twee taken binnen de eerste stap zijn ingevuld:

Ontwikkeling en invoering pedagogisch beleid

Alle kindercentra van 'de eerste stap' worden aangestuurd door een manager. Zij zijn verantwoordelijk voor de uitvoering en implementatie van het pedagogisch beleid in de dagelijkse praktijk en sturen de pedagogisch medewerkers hierin aan zodat iedere medewerker werkt volgens de pedagogische visie van 'de eerste stap'. Daarnaast zijn zij verantwoordelijk voor het actueel houden van het pedagogisch plan. De verplichte 50 uur voor het pedagogisch beleid is evenredig verdeeld over de kindercentra.

Coaching

Coaching is gericht op het verbeteren van de pedagogische kwaliteit van de werkzaamheden en de professionele ontwikkeling van de pedagogisch medewerkers. Dit vindt op diverse manieren plaats: er is begeleiding via team- en groepsoverleggen. Daar komen ook vragen van pedagogisch medewerkers aan de orde, bijvoorbeeld hoe met bepaalde situaties rond kinderen om te gaan. Er zijn interactieve trainingen waar bijvoorbeeld oudergesprekken geoefend worden.

De pedagogische coaches, die sinds 1 maart 2020 zijn aangesteld, observeren en coachen pedagogisch medewerker(s) met betrekking tot dagelijkse werkzaamheden op de groepen aan de hand van een leerdoel dat in de trainingen door de pedagogisch medewerker is opgesteld. De coaching is erop gericht het leerdoel in de dagelijkse praktijk te behalen.

De pedagogisch coaches tellen niet mee voor de beroepskracht-kind-ratio. Coaching door de pedagogische coaches vindt plaats als zij op de groep boventallig aanwezig zijn. Zij coachen vanuit een observerende rol. Dit geldt ook wanneer de coaching buiten de groep plaatsvindt.

Het gemiddelde van 10 uur per fte per jaar, wordt zodanig verdeeld dat alle pedagogisch medewerkers per jaar coaching ontvangen. Het aantal coaching uren is niet gekoppeld aan de omvang van het dienstverband maar aan de coaching vraag van de pedagogisch medewerkers. Op BSO Suikerbergseweg zijn er per 1-1-2020 3,03 fte pedagogisch medewerkers. Dit betekent 30,3 coachingsuren op jaarbasis. In totaal zijn er 7 pedagogisch medewerkers, per jaar ontvangt iedere medewerker 4,3 uur coaching. De eerste stap heeft een coachplan waarin dit verder is uitgewerkt en omschreven.

VIB

Bij VIB (Video Interactie Begeleiding) wordt de omgang tussen pedagogisch medewerker en kinderen gefilmd. Deze beelden worden geëvalueerd met een trainer. Hierdoor krijgen pedagogisch medewerkers een beter inzicht in hun interactievaardigheden en eigen handelen.

Werkbegeleider

Ieder jaar worden er op de locatie stagiaires begeleidt door onze pedagogisch medewerkers. Dit onder begeleiding van de medewerker opleiden van 'de eerste stap'

Stage

Wij zijn een erkend leerbedrijf en bieden leerlingen en/of stagiaires de gelegenheid om met de praktijk van de kinderopvang kennis te maken en leerdoelen te behalen. De visie op leren is dat studenten ook uitgedaagd moeten worden om te leren. Dit is alleen mogelijk als zij ook taken zelfstandig mogen uitvoeren, dit hangt wel samen met de opleiding die zij volgen. We bieden stageplekken voor verschillende opleidingen. Bijvoorbeeld; maatschappelijke stage, stage van de opleiding sport & beweging en VMBO-

stage Zorg & Welzijn. Deze stagiaires krijgen vanuit school een duidelijke opdracht mee die tussentijds wordt geëvalueerd. Binnen de eerste stap hebben wij een vaste praktijkopleider die de BPV-ers (beroepspraktijkvorming) begeleidt gedurende de beroepspraktijkvorming. De pedagogisch medewerkers begeleiden de stagiaire tijdens het werk in de groep. De BPV-er staat boventallig. Afhankelijk van de fase van zijn/haar leerproces moeten er leersituaties gecreëerd worden. Naarmate het einde van de opleiding nadert, zullen de leersituaties meer zelfstandigheid van de BPV-er vereisen. Op het einde van een BPV - periode zal de BPV-er onder toezicht, zelfstandig een groep moeten kunnen draaien. Om dit te bereiken wordt een derdejaars leerling incidenteel ingezet naast een pedagogisch medewerker.

Op dit moment is er geen stagiair aanwezig op BSO Suikerberg.

BHV

Er zijn dagelijks voldoende bedrijfshulpverleners aanwezig zijn op de locatie. Deze bedrijfshulpverleners zijn gediplomeerd en volgen de noodzakelijke herhalingscursussen.

Bijlage 1 Pestprotocol

Belang van het pestprotocol

Kinderopvang 'de eerste stap' wil haar kinderen een veilig pedagogisch klimaat bieden waarin zij zich harmonieus en op een prettige en positieve wijze kunnen ontwikkelen. Pesten gebeurt helaas overal. Wie dit ontkent is ongeloofwaardig en neemt pestgedrag niet serieus. Het is belangrijk om een duidelijk en helder beleid te hebben waar alle betrokkenen op terug kunnen vallen in voorkomende gevallen.

Natuurlijk is het beter om het pesten te voorkomen door het scheppen van een goed pedagogisch klimaat en daar gaat in de eerste instantie de aandacht ook naar uit. Vaak lukt dit door ongeschreven regels aan te bieden maar soms is het gewenst om duidelijk afspraken met de kinderen te maken. Eén van die regels is dat we met respect met elkaar om moeten gaan. Als dit niet als vanzelfsprekend wordt ervaren moeten we de kinderen dit leren.

Als een kind systematisch door anderen gepest wordt, kan het zo in de knoop komen dat zijn/haar ontwikkeling zwaar belemmerd wordt. De pedagogische structuur en de veiligheid zijn dan ernstig aangetast. Voor 'de eerste stap' is dat een niet te accepteren en ongewenste situatie. Dit protocol biedt duidelijkheid aan alle betrokkenen over de impact, ernst en ook de specifieke aanpak van dit ongewenste gedrag.

Stappen bij pesten: vijfsporenaanpak

Deze aanpak is gericht op de verschillende partijen die betrokken zijn bij pesten: het gepeste kind, de pester, de ouders, de klasgenoten en de school.

Het is een taak van pedagogisch medewerkers van 'de eerste stap' om pesten te signaleren en daar meteen op te reageren. Pestsituaties worden meteen met de betrokken kinderen en ouders besproken. Voordat we de vijfsporenaanpak gaan raadplegen, doen we eerst het volgende:

- Wanneer bij de BSO pesten gesignaleerd wordt, dan wordt dit in een groepsoverleg besproken met de manager.
- Ouders van zowel de pester als het gepeste kind worden ten alle tijden direct op de hoogte gebracht door de pedagogisch medewerkers.
- De manager en/of de pedagogisch medewerkers maken een afspraak met de desbetreffende personen van school (directie, IB-er, leerkracht). De vraag is of het ook op school gesignaleerd wordt en welke (preventieve) maatregelen daar eventueel genomen worden/zijn.
- Er worden afspraken gemaakt over de vervolgpcedure.

Stap 1: Steun bieden aan het kind dat gepest wordt.

Stap 2: Steun bieden aan het kind dat zelf pest.

Stap 3: De ouders van het gepeste en van het pestende kind steunen.

Stap 4: De middengroep (de groep) betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem.

Stap 5: De algemene verantwoordelijkheid van 'de eerste stap' en de school.

Wanneer de vijfsporenaanpak doorlopen is dan gaan we het als volgt evalueren:

- De manager van de BSO en de schooldirectie evalueren de genomen maatregelen, eventueel ook met de betrokken leerkracht, pedagogisch medewerkers en ouders.
- Er worden nieuwe vervolgafspraken gemaakt of de procedure wordt beëindigd omdat het pesten gestopt is; een verslag hiervan wordt in het kind dossier bewaard.

Bijlage 2 Omgaan met seksualiteit

Visie

Kinderen zijn van nature met seksualiteit bezig en komen hier, ook via de buitenwereld, mee in aanraking. Binnen ons pedagogisch klimaat vinden wij het van belang oog te hebben voor *alle* ontwikkelingsgebieden van kinderen, dus ook de lichamelijke en seksuele ontwikkeling. Wij bieden, uiteraard binnen grenzen, ruimte aan kinderen om in hun eigen tempo hun eigen seksualiteit te ontdekken.

Al bij de geboorte begint de seksuele ontwikkeling van het kind. Het gaat dan nog niet over seksualiteit, maar over knuffelen en nabijheid. Later komen daar de nieuwsgierigheid naar het eigen lichaam en dat van de ander bij, maar ook vriendschap en liefde. De seksuele ontwikkeling van kinderen verloopt globaal gezien in vier fases, van 0-4 jaar, 4-6 jaar, 6-9 jaar en van 10-12 jaar. (Bron: gezondekinderopvang.nl)

Ontwikkelingsdoelen

Onze pedagogisch medewerkers dragen in elke fase bij aan een gezonde en veilige seksuele ontwikkeling van kinderen, waarbij wordt uitgegaan van vier algemene ontwikkelingsdoelen.

1. Emotionele veiligheid bieden

Onze pedagogisch medewerkers bieden kinderen een veilige omgeving voor een goede seksuele ontwikkeling. Zij spelen hier op in door kinderen positieve aandacht te geven en ze, afhankelijk van de leeftijd, op schoot te nemen, een aai over de bol te geven, vragen over seksualiteit op hun eigen niveau te beantwoorden en afspraken met kinderen te maken over wat wel en wat niet gebruikelijk is. Daarnaast bieden ze kinderen een alternatief bij ongepast gedrag.

2. De ontwikkeling van sociale competenties stimuleren

Kinderen worden geleerd om te gaan met zichzelf en met elkaar, waarbij ze wordt verteld dat er altijd sprake moet zijn van wederzijdse toestemming, dat alles wat ze doen vrijwillig moet zijn en op basis van gelijkwaardigheid. Onze pedagogisch medewerkers beoordelen of bepaald gedrag past bij de leeftijd van het kind.

3. De ontwikkeling van de persoonlijke competentie stimuleren

Onze pedagogisch medewerkers bieden ruimte voor de persoonlijke ontwikkeling van kinderen met betrekking tot het eigen lichaam en de daarbij behorende gevoelens. Jonge kinderen verkennen hun grenzen door bijv. borsten en billen van pedagogisch medewerkers aan te raken. Oudere kinderen vinden het interessant om vieze woorden te zeggen en nog later om schutting taal te gebruiken. Pedagogisch medewerkers benoemen waarom dat ze dit niet fijn vinden en geven aan hoe kinderen over seksualiteit kunnen praten.

4. Waarden en normen overdragen

Onze pedagogisch medewerkers dragen een positief beeld uit over seksualiteit, onder andere door het benoemen van de meest gangbare woorden van de geslachtsdelen. Ook leggen ze uit waarom het gebruik van schuttingtaal niet gepast is. Hiermee geven pedagogisch medewerkers te kennen dat praten over seksualiteit heel normaal is, als je dit maar met respect doet.

Hoe geven wij uitvoering aan deze visie?

Omgaan met kinderen en seksualiteit. Wat doe je?

- Vragen waar kinderen mee komen gaan we niet uit de weg. Juist in een vertrouwde, veilige omgeving zoals de kinderopvang, zullen zij vragen stellen of willen vertellen wat hen bezighoudt.
- Voorbeelden hoe er met en door kinderen gecommuniceerd kan worden in relatie tot seksueel gedrag:
- Kinderen worden de meest gangbare woorden voor de geslachtsdelen geleerd. Anders kunnen ze niet – indien nodig – onder woorden brengen wat ze hebben meegemaakt.
- Kinderen worden geleerd dat er maar een paar mensen zijn die hen bloot mogen aanraken. En dat ze het moeten vertellen als iemand anders dat doet.
- Kinderen worden geleerd nee te zeggen en weg te gaan als iemand hen aanraakt op een manier die ze niet prettig vinden.
- Kinderen worden geholpen te onderscheiden wie ze wel en niet kunnen vertrouwen. Er wordt hierover met kinderen gepraat en er wordt geluisterd naar hun input.

Met kinderen worden de verschillen besproken tussen leuke en niet-leuke geheimen. Ze worden aangemoedigd om geheimen die slecht voelen, te delen met iemand die ze vertrouwen. Kinderen weten dat de pedagogisch medewerkers zelf altijd beschikbaar zijn om te praten en te luisteren.

Pedagogisch medewerkers geven zelf het goede voorbeeld: ze stellen eigen grenzen, respecteren die van anderen (ook die van kinderen) en reageren als iemand een grens overschrijdt.

Medewerkers maken gebruik van voor kinderen ontwikkelde boekjes of spelletjes om onderwerpen rond seksualiteit bespreekbaar te maken.

Omgaan met seksuele omgeving. Wat zie je?

- We willen kinderen een positief beeld over seksualiteit laten ontwikkelen we doen dit door onder andere:
- Het vanzelfsprekend vinden dat kinderen spel uitvoeren waarbij seksuele ontwikkeling een rol speelt, kinderen worden daarbij begeleid.
- Stimuleren dat kinderen met vragen/problemen de hulp van volwassene inroepen.
- Kinderen leren zichzelf en anderen te respecteren met oog voor de eigen grenzen en die van anderen.
- De omgeving is zo ingericht dat er een goede balans is tussen privacy en toezicht door een volwassene.
- Zorgen voor spelmateriaal zoals doktersspullen, puzzels, verkleedkleding.
- Zorgen voor boeken en prentenboeken over het menselijk lichaam op het niveau van het kind.
- Aandacht geven aan lichamelijkeheid door met kinderen te stoeien, dansen, knuffelen.
- Respect te hebben voor de verschillen tussen jongens en meisjes en dat ook uit te dragen.

Hoe in de praktijk om te gaan met seksualiteit in de kinderopvang?

Lichamelijk contact met kinderen is belangrijk. Dit is één van de belangrijkste voorwaarden voor hun emotionele veiligheid. Hier maken we onderscheid in kinderen in de KDO en de BSO leeftijd.

0-4 jaar

Er wordt ingespeeld op de seksuele ontwikkeling door kinderen positieve aandacht te geven dmv een aai over de bol of het kind op schoot te nemen. Kinderen vanaf 2 jaar kun je vertellen dat ze wel aan hun geslachtsdeel mogen zitten als ze op de wc zitten of op bed liggen, maar niet als je aan tafel zit. Rond de 2,5-3 jaar begint de vieze woorden fase. Medewerkers kunnen afspraken maken met de kinderen door de kinderen elke dag vijf minuten vieze woorden te laten zeggen.

Wanneer kinderen pedagogisch medewerkers aanraken op plaatsen als billen, borsten of geslachtsdelen zullen we dit niet direct afkeuren, mits het om een achteloze handeling gaat. Kleine kinderen zijn zich hier niet van bewust terwijl je kinderen vanaf 3 jaar uit kan leggen dat dit niet hoeft. Afleiden is dan een goede optie. Bij doktertje spelen, wordt afgesproken dat ze dat alleen doen als beide kinderen dat willen en als ze elkaar geen pijn doen.

4-12 jaar

Wanneer BSO kinderen de pedagogisch medewerkers aanraken op plaatsen als billen, borsten of geslachtsdelen gaan de pedagogisch medewerkers met hen in gesprek om aan te geven dat dit gedrag niet gepast is. Zij geven de kinderen, waar nodig, uitleg met betrekking tot de omgangsnormen en grenzen van seksualiteit. Zij geven echter geen seksuele voorlichting. Dit vindt 'de eerste stap' een taak van de ouders en de scholen. Wanneer er vragen zijn van kinderen proberen de pedagogisch medewerkers deze zo goed mogelijk te beantwoorden, passend bij de leeftijd en de vraag van het kind:

4-6 jarigen zijn vaak geïnteresseerd in van alles over de voortplanting, bijvoorbeeld hoe een baby in de buik komt.

6-10 jarigen gebruiken vaker seksueel getinte woorden waarvan ze de betekenis niet helemaal weten. Dit kan aanleiding zijn voor een groepsgesprek.

10-12 jarigen gebruiken de seksueel getinte woorden steeds meer als schuttingtaal. Vaak om stoer te doen of om erbij te horen. De medewerkers begeleiden het verwoorden van gevoelens en het accepteren van grenzen in de omgang met elkaar.

Vragen van kinderen worden niet beladen gemaakt maar er wordt op een eerlijke manier antwoord gegeven. Stelt een kind vaker deze vragen dan is het een taak van de pedagogisch medewerkers om dit door te spelen naar de ouders zodat zij actie kunnen ondernemen door zelf met de kinderen om de tafel te gaan zitten.

De mentor dient als vertrouwenspersoon voor kinderen. Aan de hand van de ernst van wat het kind vertelt, beslist de pedagogisch medewerker of zij dit moet delen met de ouders/verzorgers. Pedagogisch medewerkers zijn duidelijk tegen kinderen over wat ze wel of niet met de ouders/verzorgers zullen bespreken. In het geval dat het gaat om ingewikkelde vragen of mogelijk geheimen over seksualiteit stimuleren zij de kinderen om, eventueel samen met de medewerker, het zelf aan ouders te vertellen. Gaat het om eenvoudige dingen dan blijft het een gesprek tussen medewerker en kind.